

بخش بیست و نهم

در روز یکشنبه دوم شهریور ۱۳۲۰، ناو انگلیسی «یارا» به فرماندهی یک دریسالار انگلیسی، از دهانه کارون، به سمت بصره در حال عبور بود. هنگام عبور از برابر ساختمان نیروی دریایی جنوب در خرمشهر، آیین احترام از سوی نیروی دریایی ایران و درواقع از سوی ناو ایرانی بر انجام شد. ناو انگلیسی پس از نزدیک شدن، ناگهان و ناگوانمر دانه، ناو ایرانی را زیر آتش گرفت. این در حالی بود که احتمال چنین کاری از سوی مسئولان ناو ببر پیش بینی نشده بود. ناو ببر غرق شد. سواحل دو سوی کارون به توپ بسته شد، تأسیسات نیروی دریایی و سایر ساختمان‌ها در خرمشهر دچار آسیب دیدگی فراوان شدند.

خاطرات یک افسر نیروی دریایی از حمله به خرمشهر

در مورد چگونگی حمله به بندر خرمشهر، خاطرات یکی از افسران نیروی دریایی به نقل از کتاب « ۲۵۰۰ سال بر روی دریاها» این چنین ذکر شده است: «... من نیز عازم منزل خود که نزدیک محوطه نیروی دریایی و در سر راه کوت شیخ واقع بود شدم، فوراً لباس پوشیده و برای خواب روی بام منزل رفتم و خوابیدم. ناگاه گماشته‌ام را دیدم که باعجله مرا صدا می کرد و می گفت: سرکار از دور صدای تیراندازی یا توپ می آید. سراسیمه برخاستم، فکر کردم که بازهم مانند چند روز پیش هواپیمای ناشناسی بر فراز آبادان مشاهده شده و ناو پلنگ که در اسکله شماره یازده آبادان پهلو گرفته به‌سوی آن هواپیما تیراندازی می کند.

هنوز به این فکرم سر و صورتی نداده بودم که محوطه نیروی دریایی روشن شد و صدای شلیک توپ در همان نزدیکی گوش‌هایم را سخت متأثر ساخت. بازهم خیال کردم که هواپیمایی در آسمان خرمشهر دیده شده و ناو ببر آن هواپیما را هدف قرار داده است، با شتاب از روی بام پایین آمده و تفنگ شکاری خود را با مقداری فشنگ در اختیار گماشته گذاشتم. خواستم چراغ را روشن کنم تا لباس بپوشم ولی متأسفانه برق نبود و به نظر می آمد جریان برق در تمام خرمشهر و محوطه نیروی دریایی قطع شده است. پس از خروج از منزل، در مقابل اسکله شرکت نفت مشاهده گردید که یکی از افسران ناو ببر «ناویان یکم احمد عظیم» با عده‌ای از ناویان وظیفه که برای تمرین تیراندازی در محوطه بی سیم می خواستند به آن طرف رودخانه کارون بروند از وسط راه برگشته اند. آن افسر به من اشاره کرد که روی زمین دراز بکشم و خود را پنهان کنم. افرادی که می خواستند برای تیراندازی بروند، در داخل کرچی کارون کلاوا خود را مخفی کرده بودند. ناگهان رگبار مسلسل سنگین شیشه های منزل مجاور را درهم شکسته و موجب تعجب من شد. افسر نامبرده با افراد خود در اسکله شرکت نفت پیاده شده و خود را پنهان ساختند. به طوری که افسر یادشده می گفت هواپیمایی در میان نبوده، بلکه یک کشتی جنگی انگلیسی به ناو ببر -یا نیرومندترین واحد نیروی دریایی ایران- حمله کرده و آن را آتش زده است. بلافاصله با آن افسر به سمت محوطه نیروی دریایی روان شدم و افراد نیز به دنبال ما روی زمین می خزیدند.

صدای شیپور آشوب از سربازخانه نیروی دریایی شنیده می شد. با هزار زحمت به سربازخانه رسیدیم. رئیس ستاد نیروی دریایی مرحوم ناخدا «نصرالله نقدی» به اتفاق سرافسر نگهبان «ناوسروان علی زند» و افسر نگهبان «ستوان یکم سعید مبصر» و فرماندهان گروه دریایی «ناویان یکم سیف الله آهنبی» و «ناویان یکم ابوالحسن فاطمی» و همچنین مدیر ماشین ناو ببر «سروان مهندس رضا نوربخش» در سربازخانه بودند. ما برای کسب تکلیف، خود را به رئیس ستاد معرفی کردیم. ایشان دستور دادند افراد فوراً اسلحه بگیرند و آماده دفاع شوند. ضمناً به «سروان نوربخش» و «ناویان یکم عظیم» تأکید کرد که هر چه زودتر خود را به ناو ببر که همچنان می سوخت برسانند و سعی کنند تا بلکه موفق به خاموش کردن آتش در روی ناو یادشده بشوند؛ بنابراین، دو افسر اخیر الذکر به سمت ناو ببر رفتند؛ ولی چون خاموش کردن ناو مبسر نبوده و استفاده از توپخانه و مسلسل های ناو مذکور، به علت آنکه در زیر آتش ناو انگلیسی قرار گرفته و با شدت می سوخت عملی نبود، ناچار برای جلوگیری از سرایت آتش بسوزی به مخازن مهمات که ممکن بود به کلی محوطه نیروی دریایی را از بین ببرد، دو افسر یادشده شیرهای مخصوص غرق کردن [مخازن] مهمات ناوها را بادشواری فراوان کشودند و در نتیجه آب رودخانه با فشار زیاد در مدت بسیار کوتاهی مخازن مهمات را پر کرده و بدین ترتیب کشتی نیمه غرق گردید.

ادامه دارد...

محدودی از آن‌ها در بستر دریا وجود خواهد داشت.

گشت‌زنی‌های نا‌تودر دریا

نا‌تو پس از چندین حادثه مانند خرابکاری خط لوله نورد استریم در سال ۲۰۲۲، ترکیدگی خط لوله گاز بالتیک در سال ۲۰۲۳ و آسیب کابل زیر دریایی در دریای بالتیک در سال ۲۰۲۴، گشت‌زنی دریایی خود را افزایش داده است. به گفته نا‌تو، در این گشت‌زنی‌ها از حسگرهای قدرتمند و پهپادهای زیر دریایی برای نظارت بر زیرساخت‌های زیر دریا در حین بررسی ترافیک عبوری و جست‌وجوی نشانه‌هایی از تخلف استفاده می‌کردند.

ساندر کلپ، فرمانده نیروی دریایی سلطنتی هلند گفت: «جامعه مدرن به زیرساخت‌های زیر آب، چه کابل‌های اینترنتی، چه خطوط لوله سوخت‌های فسیلی یا غیره، بسیار وابسته است.» او افزود: فکر می‌کنم آسیب رساندن به این زیرساخت‌ها می‌تواند یک جامعه را فلج کند، بنابراین فکر می‌کنم جلوگیری از آن ضروری است.

اعزام ناوگان نا‌تو برای حفاظت از کابل‌های کف دریا

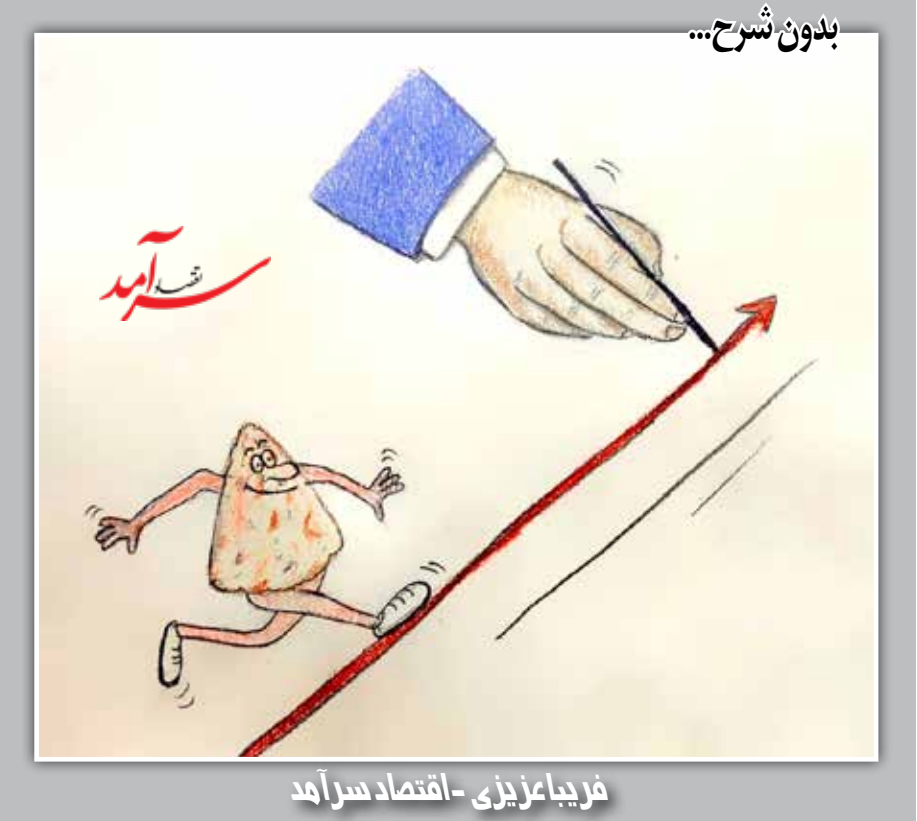
پیش از این و در اواسط دی‌ماه گذشته بود که سازمان پیمان آتلانتیک‌شمالی (نا‌تو) با ارسال ناوگان خود، به دنبال حفاظت از کابل‌های دریای بالتیک است. به دنبال موج گسترده‌ای از خرابکاری‌های مشکوک در کابل‌های زیر آب، این تصمیم گرفته شده است که نا‌تو با استقرار ناوگان خود از این کابل‌ها

برخی کارشناسان می‌گویند، ابزارهایی مانند Mainsail به دلیل تعداد محدود حسگرها در بستر دریا می‌توانند هشدارهای کاذب نیز ارسال کنند.

هانس لیوانگ، معاون رئیس بخش علوم سیستمی برای دفاع و امنیت در دانشگاه دفاعی سوئد می‌گوید: «اگر در مورد اتفاقاتی که روی سطح دریا می‌افتد صحبت کنیم، فکر می‌کنم این امکان وجود دارد که ابزارهایی مانند این، بر خورد یا خطر برخورد بین کشتی‌ها یا همچنین زمین‌گیر شدن را شناسایی کنند.»

اگر در مورد چیزهایی صحبت می‌کنیم که می‌تواند در بستر دریا اتفاق بیفتد، اما اطلاعات موجود در مورد حوادث در بستر دریا بسیار محدود است. او افزود: نصب حسگرهای بیشتر نیز پروسه‌ای است که از نظر قانونی پیچیده است. لیوانگ در ادامه افزود: «کشورها می‌توانند حسگرهایی را در آب‌های ملی خود برای اهداف نظامی نصب کنند، اما در منطقه اقتصادی و در آب‌های بین‌المللی، نصب حسگر برای اهداف نظامی امکان‌پذیر یا قانونی نیست.» وی گفت: در حالی که حسگرها را می‌توان در نزدیکی زیرساخت‌های موجود مانند کابل‌ها یا سازه‌های برق‌بادی نصب کرد، همیشه تعداد

«روزنامه دریایی سرآمد» از کاربردهای هوش مصنوعی

در دریاها گزارش می‌دهد

استفاده از هوش مصنوعی برای گشت‌زنی در بستر دریا

هوش مصنوعی به مسیر پیش‌رو ادامه خواهد داد. با این توصیف، هوش مصنوعی عبارت است از: تکنیک‌های فراگیری ماشینی و فعالیت‌های ریاضیکی که هدف از پیاده‌سازی آن، ایجاد سیستم‌هایی برای انجام وظایف انسانی است.

هوش مصنوعی سال‌هاست به منظور توسعه کشتی‌های خودران استفاده می‌شود تا به‌تنهایی بتواند ناوبری دریایی را در کمال ایمنی و کارایی به سرمزل مقصود برساند. در این راستا فعالیت‌های غیر قابل تصویری نیز انجام شده و در بخش‌های مختلف حمل‌ونقلی وسایل نقلیه خودران تولید شده و هم‌اینک در حال انجام وظیفه هستند. در کنار آن هوش مصنوعی در بهینه‌سازی بارگیری و تخلیه محموله‌ها هم‌زمان با تجزیه‌وتحلیل داده‌ها دربارهٔ وزن و حجم محموله، تشخیص محموله‌های داخل کانتینر بدون نیاز به باز کردن پلمپ و تجهیز زیرساخت‌های بندری مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدین ترتیب هوش مصنوعی برای بهینه‌سازی کل فرآیند حمل‌ونقل همه بخش‌ها مانند دریایی، ریلی، هوایی و جاده‌ای کاربرد دارد. نکته جالبی که باید به آن پرداخت حمایت IMO از هوش مصنوعی در صنعت دریایی است.

لجستیک وهوش مصنوعی

به مرور زمان هوش مصنوعی‌ی چنان در تاروپود صنعت دریایی مؤثر خواهد بود که همگان به این باور برسند هیچ محموله‌ای بدون استفاده از هوش مصنوعی قادر نخواهد بود از نقطه A به نقطه B برسد، زیرا فضای لجستیک و زنجیرهٔ تأمین کالا با ورود هوش مصنوعی به یکی از قدرتمندترین موتورهای رشد اقتصاد دریا تبدیل خواهد شد؛ در واقع لجستیک و زنجیرهٔ تأمین کالا وارد یک مرحله جدید تمدن تاریخی می‌شود. بدون شک از سال‌های گذشته تاکنون تجارت لجستیکی دیجیتالی شده و شرکت‌های بیشتری به سمت استفاده از فناوری‌های دیجیتالی پیش

می‌روند که هوش مصنوعی سرآمد همه این فناوری‌ها در بخش لجستیک به‌شمار می‌رود. در واقع نسل بعدی صنعت دریایی و کشتیرانی بدون استفاده از هوش مصنوعی قادر به کارایی و انجام فعالیت‌ها نخواهد بود، زیرا فناوری هوش مصنوعی روزبه‌روز به بلوغ رسیده و مورد پذیرش سازمانی گسترده‌تری در اقصی نقاط جهان قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی کسب‌وکارها از شرایط عادی خارج شده و وارد مرحله‌ای خواهند شد که بسیاری از کارها و فعالیت‌های کسب‌وکاری بدون به کارگیری نیروی انسانی شکل خواهد گرفت و مشتریان حمل‌ونقل دریایی به مرحله تکاملی رسیده و خود را با شرایطی که هوش مصنوعی برای آن‌ها رقم می‌زند، تطبیق خواهند داد. با این اوصاف صورت‌حساب‌های دست‌نویس و فعالیت‌های دستی و بوروکراسی اداری از صنعت دریایی رخت بر بسته و تمامی فعالیت‌ها تحت تأثیر هوش مصنوعی به فعالیت‌های اتوماتیک و خودکار خود ادامه خواهند داد و انسان بر انجام عملیات و فرآیندها صرفاً نظارت انسانی پیشینی بگیرد که موضوع به این مهمی را بسیاری از انسان‌ها با عقاید، باورها و سلیقه‌های مختلف در اکثر کشورها بر نمی‌تابند، اما بدون شک فناوری و در کنار آن

مارک روته، دبیرکل نا‌تو، قول داد که حضور نظامی در دریای بالتیک را افزایش دهد. گزارش‌ها حاکی از آن است که در این عملیات و برای کنترل و نظارت بر کشتی‌ها، نا‌تو قرار است از هوش مصنوعی استفاده کند.

تقویت حضور نا‌تودر دریای بالتیک

حدود یک‌ماه پیش نیز سازمان پیمان آتلانتیک‌شمالی (نا‌تو) اعلام کرد، حضورش را در دریای بالتیک بسا انجام یک ماموریت جدید افزایش می‌دهد. این اقدام از سوی ائتلاف نظامی نا‌تو به بهانه حفاظت از زیرساخت‌های زیر دریا و در پی یک‌سری تخریب‌ها و ایجاد اختلال در کابل‌های کف دریا بین کشورهای عضو نا‌تو صورت می‌گیرد. به نقل از شبکه خبری راشا‌تودی؛ روسیه، دریای بالتیک را یک منطقه استراتژیک برای عملیات دریایی و صادرات انرژی می‌داند.

«مارک روته» دبیرکل نا‌تو با اعلام این‌که این ماموریت عملیات «نگهبانی بالتیک» است، گفت: ناوچه‌ها، هواپیمای گشت دریایی و یگانی کوچک از پهپادهای نیروی دریایی قرار است به تقویت شناسایی و بازدارندگی در منطقه بپردازند. این اقدام از سوی نا‌تو به یک کشتی چینی به نام «بی‌پنگ ۳» مرتبط است که به ایجاد آسیب رساندن به کابل‌های زیر دریا با لنگر انداختن بر بستر دریای بالتیک و کشیدن آن در یک مسیر، متهم است. بازرسان اتحادیه اروپا اجازه یافتند تا وارد عرشه این کشتی شوند و چین نیز اعلام کرد، با این تحقیقات همکاری خواهد داشت.

مارک روته پس از نشست نا‌تو درباره متحدان دریای بالتیک که در هلسینکی برگزار شد، گفت: «ما شواهدی از یک کارزار برای بی‌ثبات کردن جوامع خود از طریق حملات سایبری، تلاش برای ترور و خرابکاری‌ها شامل خرابکاری در کابل‌های زیر دریا در دریای بالتیک را شاهد هستیم.» در این نشست سران کشورهای فنلاند، لهستان، دانمارک، آلمان، سوئد، لتونی، لیتوانی و استونی حضور داشتند. کشورهای

عضو نا‌تو به‌طور معمول و منظم مانورهای دریایی در منطقه انجام می‌دهند که شامل حضور و پرواز جنگنده‌ها در نزدیکی مرزهای روسیه است.

کاربردهای هوش مصنوعی در صنعت دریایی

هوش مصنوعی که به‌عنوان شبیه‌سازی فرآیند هوش مصنوعی انسانی توسط سیستم‌های فناوری دیجیتالی لقب گرفته، مدت‌هاست زندگی انسان‌های این کره خاکی را تحت تأثیر قرار داده و به‌زودی نه تنها همه ابعاد زندگی انسان‌ها را در سراسر جهان برهم خواهد زد، بلکه تحولات عظیمی در صنعت کشتیرانی به‌وجود خواهد آمد. در این میان اگرچه ظهور هوش مصنوعی بسو،خ، بالندگی و تحول‌برانگیزی به‌همراه دارد، اما بسیاری بر این عقیده‌اند که این پدیده اعجاب‌برانگیز اثرات منفی نیز بر زندگی روزمره انسان‌ها خواهد گذاشت؛ زیرا ممکن است در برخی موارد با را از هوش انسانی فراتر گذاشته و نسبت به فعالیت‌های انسانی پیشینی بگیرد که موضوع به این مهمی را بسیاری از انسان‌ها با عقاید، باورها و سلیقه‌های مختلف در اکثر کشورها بر نمی‌تابند، اما بدون شک فناوری و در کنار آن

بدون شرح

قاب‌دوربین

عکس: اصغر بشارتی